

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Lukáše Pišvejce (soudce zpravodaj), soudce Mgr. Alexandra Krysla a soudkyně JUDr. Veroniky Burianové ve věci

žalobce: **město Sušice**
sídlem nám. Svobody 138, 342 01 Sušice
zastoupený advokátem JUDr. Milošem Tuháčkem
sídlem Převrátílská 330, 390 01 Tábor

proti
žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**
sídlem Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1 – Nové Město

za účasti osob zúčastněných na řízení:

1) **Povodí Vltavy, s.p.**
sídlem Holečkova 3178/8, 150 00 Praha

2) **M. A.**
bytem X

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2023, č. j. MZE-42557/2023-15111,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2023, č. j. MZE-42557/2023-15111, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 15.342 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Miloše Tuháčka, advokáta.
- III. Žádná z osob zúčastněných na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobce žalobou brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2023, č. j. MZE-42557/2023-15111 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), jímž žalovaný ve výroku I. změnil výrok rozhodnutí Krajského úřadu Plzeňského kraje, odboru životního prostředí ze dne 7. 3. 2016, č. j. ŽP/3983/16, tak, že povrchové vody vyskytující se v otevřeném příkopu na pozemcích p. č. Xa, Xb, Xc, Xd v k.ú. X – část X, okres K., kraj P., vedené v Centrální evidenci vodních toků pod IDVT 1065954, č. hydrogeologického pořadí 1-08-01-0800-0-00, název útvaru povrchových vod „Otava od toku Volšovka po tok Volyňka“, orientační určení místa melioračního příkopu v souřadnicovém systému S-JTSK X=1126294, Y=816673 (vyústění na p.p.č. Xa), X=1126205, Y=816461 (zaústění do bezejmenného vodního toku IDVT 10276299), nejsou vodním tokem ve smyslu § 43 odst. 1 vodního zákona, a dále ve výroku II. zamítl žalobcovo odvolání a potvrdil rozhodnutí Krajského úřadu Plzeňského kraje, odboru životního prostředí ze dne 19. 8. 2019, č. j. PK-ŽP/10742/19, jímž správní orgán I. stupně rozhodl podle § 43 odst. 2 vodního zákona, že se na pozemcích parc. č. Xe, Xb, Xf, Xg, Xd, Xh, Xi, Xj, Xk, Xl, Xm, Xn v k.ú. V. Ch. a Xo v k.ú. X, město X – část X, nenachází vodní tok.

II.

Žaloba

2. Žalobce úvodem žaloby shrnul obsah napadeného rozhodnutí.
3. Následně uvedl, že žalovaný se neřídil závaznými právními názory správních soudů vyslovených v předcházejícím kole soudního přezkumu, konkrétně žalobce akcentuje nerespektování bodu 38 rozsudku zdejšího soudu č. j. 57 A 97/2019–98 ze dne 10. 11. 2020, v němž soud žalovanému uložil povinnost provést měření průtoku v korytu za výpustí VKV 1 za účelem zjištění zdroje a množství vod v korytu se nacházejících. Z provedených důkazů, konkrétně z výše specifikovaného protokolu o měření množství vody v linii navazující na VKV 1, jež žalovaný zadal a považuje jeho výsledky za relevantní, vyplývá, že jiný relevantní zdroj vody (než odpadní voda vytékající z VKV 1) se v ní nachází, neboť na soutoku s vodní linií navazující na VKV 2 protéká vodní linií navazující na VKV 1 více než trojnásobné množství vody, než pod VKV 1. Ať je již tento přírůstek dán – jak tvrdí žalovaný – „pouze“ vodou z melioračních pér, nebo i vodou z drobných pramenů (jejichž existenci žalovaný popírá), je zřejmé, že v případě akceptace pro něj závazného výkladu soudů by musel žalovaný shledat, že vodní linie navazující na VKV 1 je vodním tokem. Žalovaný však sice provedl soudem uložená měření, resp. tato měření zadal, aniž by se však při jejich hodnocení řídil právně závazným názorem soudu. Žalovaný tedy v napadeném rozhodnutí nerespektoval citovaný právně závazný názor Krajského soudu v Plzni, že o vodní tok by se mohlo jednat, pokud by v něm celoroční průtok zajišťovala voda přirozeně se vyskytující na zemském povrchu, tj. zejména podzemní vody vyústěné

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

ze sběrných drénů umístěných v trase příkopu a případně vody srážkové. Tím, že žalovaný nerespektoval výše specifikovaný rozsudek Krajského soudu v Plzni, žalovaný postupoval i v rozporu s na něj navazujícím, pro něj rovněž závazným, právním názorem Nejvyššího správního soudu obsaženým v jeho rozsudku č. j. 6 As 37/2021 – 50 ze dne 9. února 2023, dle jehož bodu 42 kanalizační výpust' netvoří počátek vodního toku, což je třeba zohlednit u určení případného počátku vodního toku, avšak pokud se v otevřených kanálech mimo odpadní vody vytékající z VKV vyskytují také další povrchové vody, které tvoří vodní tok, je třeba jasně označit, v jakém místě takový vodní tok začíná, přičemž dle bodu 42 tohoto rozsudku nelze ve vztahu k vodní linii evidované pod IDVT 10265954 (tedy linii navazující na VKV1) vyvodit jednoznačný závěr, že se v něm nevyskytuje jiná voda než odpadní, která naplňuje definici vodního toku dle § 43 odst. 1 vodního zákona, protože musí být provedeno měření průtoku vody tímto korytem vodní linie IDVT 10265954, které je způsobilé odpovědět na otázku, zda se v korytu kromě odpadní vody vytékající z VKV 1 nachází jiný relevantní zdroj vody, který by mohl naplňovat definici vodního toku. Žalobce se domnívá, že z provedených důkazů je zřejmé, že pod VKV 1 se vodní tok nachází. Sporná je otázka, kde přesně začíná. To z provedeného dokazování dle názoru žalobce nevyplývalo, když by k tomu patrně bylo nutno provést další měření na více místech vodní linie navazující na VKV 1.

4. Žalobce dále konstatoval, že došlo k porušení jeho práv v důsledku nevyrozumění o odběru vzorků a neprovedení ústního jednání spojeným s ohledáním na místě v rozporu s § 51 odst. 2 správního řádu. V napadeném rozhodnutí k tomu žalovaný uvedl, že proces měření průtoků nebyl prováděním důkazu, neboť jej realizoval subjekt, který není správním orgánem, ale byl pouze pověřen prováděním měření, přičemž důkaz byl pak dle žalovaného následně proveden v řízení jako důkaz listinou, protokolem o měření průtoků. Takovéto pojetí pojmu „provádění důkazu“ však považuje žalobce za nepřipustně formalistické. To, zda vzorky odebírá správní orgán, nebo jiný (neautorizovaný a rovněž „státní“) subjekt, nemůže představovat kritérium pro možnost účasti na takovémto odběru. Žalobce tedy měl být dle § 51 odst. 2 správní řádu k odběru vzorků přizván. Pokud se tomu tak nestalo, došlo k porušení uvedeného ustanovení správního řádu, jakož i práva na spravedlivý proces. Není také naprosto zřejmé, oč žalovaný opírá svou úvahu, že námitky uplatněné proti uvedenému měření nejsou takové povahy, aby prokazovaly nezbytnost přítomnosti účastníků řízení u prováděného měření, když není zřejmé, jaká povaha námitky by tuto přítomnost z pohledu žalovaného odůvodňovala. Žalovaný rovněž pochybil, když ve věci neprovedl po zrušení svých předcházejících rozhodnutí správními soudy ústní jednání. Napadené rozhodnutí se tedy opírá o nové důkazy, aniž by bylo účastníkům řízení umožněno se k nim vyjádřit i v průběhu ústního jednání, kdy mohlo dojít např. i vyjasnění důkazů, jež je třeba provést pro určení počátku vodního toku. Takovýto postup, obzvláště za situace, kdy dokazování prováděl druhostupňový orgán, a nebylo tedy možno proti závěrům, které z tohoto dokazování byly pro posouzení merita věci vyvozeny, podat odvolání, představuje dle žalobce i porušení jeho práva na spravedlivý proces.
5. Žalobce závěrem namítal, že pokud žalovaný dospěl (dle žalobce protiprávně) k závěru, že nebyla naplněna kritéria definice vodního toku stanovená v § 43 odst. 1 vodního zákona, měl – i dle závěrů zdejšího soudu – povinnost provést správní úvahu dle § 43 odst. 2 vodního zákona, což však neučinil. Tím porušil právo žalobce na spravedlivý (řádný) proces, neboť jeho součástí je i „právo na správní uvážení v zákonných mezích“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 8 Afs 85/2007-54). Je-li

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

prostor pro správné uvážení zákonem dán, je povinností správního orgánu správné uvážení provést.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

6. Žalovaný úvodem svého vyjádření shrnul svůj dosavadní postup ve věci.

Žalovaný k první skupině žalobních bodů týkajících se tvrzeného nerespektování závazných právních názorů správních soudů uvedl, že po vrácení věci NSS byl proveden úkon, jehož smyslem bylo postavit najisto povahu vod nacházejících se v otevřeném příkopu navazujících na VKV 1. Žalovaný požádal Povodí Vltavy, s.p. o provedení měření průtoků vody v korytě daného příkopu za výtokem z VKV1 a před soutokem s IDVT 10276299 a dále o měření průtoků vody v korytě příkopu za výtokem z VKV2 a před soutokem s IDVT 10265954. Účelem měření bylo prokázat, zda a případně v jakém rozsahu jsou vodní linie dotovány vodou ještě z jiných zdrojů než VKV1 a VKV2, tudíž také zjistit případnou existenci prameniště. Pokud by bylo prameniště objeveno, bylo by možné se žalobcem souhlasit, že takové prameniště konstituuje začátek vodního toku. Žalovaný rozporuje názor žalobce o existenci vodního toku pod VKV 1. Dle žalovaným shromážděných důkazů se nepodařilo nalézt jiný relevantní zdroj vody, než jsou vody odpadní - vody vytékající z VKV 1 a VKV 2 jsou vody z vyústění kanalizace, a tudíž v souladu s právním názorem správních soudů se jedná o vodu odpadní. V lokalitě nebylo při místních šetřeních zjištěno žádné prameniště, tedy nebyl zjištěn jiný relevantní zdroj vody než zdroje, které obsahují pouze vodu odpadní (vyústění kanalizačních drénů). Přítomnost vody přirozeně se vyskytující na zemském povrchu (tedy žalobcem uváděné podzemní vody vyústěné ze sběrných drénů umístěných v trase příkopu a případně vody srážkové) nebyla zjištěna. Za podzemní vody je možné považovat vody protékající podzemními drenážními systémy. Jednotná kanalizace není drenážním systémem ani studnou ve smyslu § 2 odst. 2 vodního zákona. V okamžiku, kdy dochází ke vtoku podzemních vod do jednotné kanalizace, ztrácejí podzemní vody svůj charakter a stávají se vodami odpadními. Jsou to přitom právě kanalizační drény, tedy zdroje odpadní vody, které byly zjištěny. Žalovaný shrnul, že pod VKV 1 ani pod VKV 2 nebyla zjištěna přítomnost vody přirozeně se vyskytující na zemském povrchu (povrchové vody). Tato skutečnost vylučuje aplikaci § 43 odst. 1 a též § 43 odst. 2 vodního zákona a neumožňuje správnímu orgánu posoudit vodu vyskytující se v předmětné linii jako vodní tok. Nadto (což už je zcela nad rámec, protože vyloučením možnosti posoudit přítomné vody jako vody povrchové je vyloučena existence vodního toku) je třeba poukázat také na skutečnost, že nejsou naplněny ani další materiální požadavky na vodní tok (existence prameniště a charakter „koryta“ vodního toku). Není pravdou, že by žalovaný po vrácení věci NSS neprovedl úkon, jehož smyslem bylo postavit najisto povahu vod nacházejících se v průběhu vodní linie navazující na VKV1. Úkonem, který byl proveden, bylo měření Povodí Vltavy, s.p. Výsledky tohoto měření byly žalovanému doručeny formou protokolu o měření průtoků. Jakkoli Povodí Vltavy, s.p. sám upozornil žalovaného, že nemá pro provádění měření průtoků akreditaci, je třeba říci, že pro potřeby vedeného řízení postačovalo měření s přesností v řádu desetin litru, nebylo třeba zjistit navýšení průtoků v průběhu vodních linií v menších řádech. Povodí Vltavy, s.p. je odborný subjekt, který je podle § 54 odst. 3 vodního zákona oprávněn poskytovat technické, ekonomické a jiné údaje. Ve věci minimálních zůstatkových průtoků či minimálních hladin podzemních vod podávají správci povodí svá vyjádření ze zákona. Lze tudíž dovodit, že pro účely

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

vedeného řízení je způsobilost Povodí Vltavy, s.p. dána v souladu se zákonnou úpravou a v souladu s běžnou činností, kterou správci povodí provádějí. Žalovaný tudíž při svém rozhodování zahrnul jako důkaz též měření provedené Povodí Vltavy, s.p. s cílem rozhodnout na základě aktuálních informací. Dle žalovaného z rozsudku NSS vyplývá požadavek na provedení měření průtoku vody korytem. Požadavek žalobce na provedení místního šetření je však nadbytečný, když objektivní skutečnosti byly zjištěny v souladu s rozsudkem. Současně nebylo měřením zjištěno ani naplnění druhého požadavku pro zjištění případného vodního toku, neboť nebylo zjištěno, že by celoroční průtok zajišťovala voda přirozeně se vyskytující na zemském povrchu (např. vody srážkové). Z provedeného měření nebylo zjištěno, že by ve vodní linii navazující na VKV1 převažovaly povrchové vody a že by vydatnost této vodní linie svědčila o celoročnímu průtoku. Provedením měření bylo zjištěno, že kanalizací je odváděna odpadní a srážková voda společně, což činí z těchto srážkových vod vody odpadní. Jestliže byl při měření průtoků ze dne 5. 5. 2023 zjištěn neměnný průtok vodní linií až po soutok s linií začínající VKV1, nelze z tohoto měření usuzovat na celoroční průtok. Měření ze dne 5. 5. 2023 bylo provedeno po období dešťových srážek, nasycená půda již nevsakovala protékající vodu. Dřívějšími šetřeními bylo zjištěno, že v místě soutoku s linií začínající VKV1 již neteče žádná voda. Žádné z měření neprokazuje, že by bylo možné usuzovat na existenci celoročního průtoku vody. Šetření, která zjistila konstantní průtok, byla ovlivněna vlivy počasí a neposkytují tedy dostatečný důkaz pro žalobcem tvrzenou existenci vodního toku. Jakkoli žalobce uvádí, že z provedených důkazů vyplývá, že jiný relevantní zdroj vody se v linii navazující na VKV 1 nachází, není tomu tak. Voda, nacházející se v linii začínající VKV 1, je vodou odpadní, a to částečně vodou vytékající přímo z kanalizace, částečně se jedná o srážkové vody, které odvodňují dané území a které vtekly do jednotné kanalizace, čímž se staly vodami odpadními. V obou případech se tedy jedná o vodu odpadní a nikoli o jiný relevantní zdroj vody. NSS uvedl, že pokud je postaveno na jisto, že vody vytékající z VKV 1 a VKV 2 jsou vyústěními kanalizace ve smyslu § 2 odst. 2 zákona, lze učinit závěr, že se jedná o vodu odpadní. Vstupem do kanalizace voda ztratí svůj „jiný charakter“ a nemůže být zdrojem vodního toku vytékajícího z kanalizace. Žalovaný dospěl k závěru, že v otevřených kanálech se mimo odpadních vod nevyskytují další relevantní vody. Žalovaný dále dospěl k závěru, že celoroční průtok nezajišťuje voda přirozeně se vyskytující na zemském povrchu. V předmětném případě tudíž nelze konstatovat existenci vodního toku.

7. Žalovaný k námitce žalobce týkající se porušení procesních práv uvádí, že provedené měření samo o sobě nebylo prováděním důkazu. Byl to až protokol o měření, který byl důkazem, a to konkrétně důkazem ve formě listiny, který byl následně v řízení řádně proveden a ke kterému se účastníci řízení mohli vyjádřit (což ostatně učinili). Odběr vzorků a měření nebyly prováděním důkazu mimo ústní jednání, proto na tento úkon není možné aplikovat úpravou obsaženou v § 51 odst. 2 správního řádu. Žalovaný nesouhlasí s tvrzením, že došlo k zásahu do práva žalobce na spravedlivý proces, neboť nedošlo k porušení maximy stanovené v ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu. Nezákonným by bylo rozhodnutí až v situaci, kdy by, dle ustálené judikatury NSS, byl účastník postaven do situace, kdy by se s podklady rozhodnutí seznámil až ze samotného rozhodnutí. V tomto případě však byl žalobce informován o ukončení shromažďování podkladů a poučen o možnosti nahlédnout do spisu a vyjádřit se k podkladům v něm obsaženým. Žalobce svého práva využil a k podkladům se vyjádřil, vypořádání vyjádření je obsaženo v odůvodnění napadaného rozhodnutí. Smyslem provedeného měření bylo

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

zjistit objektivní skutečnosti a stav na místě. Proti zjištěným skutečnostem se žalobce vyjádřil tak, že jej považuje za relevantní důkaz, byť s ohledem na snahu o zjištění aktuálního stavu vodní bilance za důkaz nedostačující, neboť by měla být zajištěna aktuálnost důkazů a mělo by být také vedeno aktuální místní šetření. Žalovaný uvádí, že smyslem měření bylo právě zjištění aktuálního objektivního stavu na místě. Je to právě otázka průtoku v předmětné linii, která je rozhodnou pro nyní projednávanou věc.

8. Ohledně tvrzeného nezákonného neprovedení správního uvážení, žalovaný uvedl, že žalobce sice uvádí, že žalovaný neučinil správní uvážení, avšak neuvádí konkrétní námitky, v nichž spatřuje porušení povinnosti žalovaného provést správní uvážení. Žalovaný uvedl, z jakých skutečností vycházel, uvedl právní úpravu, která se k předmětu řízení vztahuje a dále též uvedl, jak aplikoval právní úpravu na konkrétní skutkový stav. Dle mínění žalovaného tak provedl správní uvážení a posoudil situaci se zohledněním podmínek pro případné stanovení, zda se v konkrétním případě jedná o vodní tok. Jakkoli je možno říci, že žalovaný explicitně v odůvodnění napadeného rozhodnutí nerozlišuje část týkající se úvah spojených s aplikací § 43 odst. 1 vodního zákona a část týkající se úvah spojených s aplikací § 43 odst. 2 vodního zákona, z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že obě ustanovení a jejich možná aplikace byla předmětem posuzování správního orgánu.

IV.

Replika žalobce

9. V replice k vyjádření žalovaného žalobce reaguje na tvrzení žalovaného, že se dle jím shromážděných důkazů nepodařilo nalézt jiný relevantní zdroj vody, než jsou vody odpadní - vody vytékající z VKV 1 a VKV 2, což jsou vody z vyústění kanalizace. To žalovaný argumentačně podkládá tak, že v lokalitě nebylo při místních šetřeních zjištěno žádné prameniště, tedy nebyl zjištěn jiný relevantní zdroj vody než zdroje, které obsahují pouze vodu odpadní (vyústění „*kanalizačních drénů*“). Také následně pak uvádí žalovaný, že „*jsou to právě kanalizační drény, tedy zdroje odpadní vody, které byly zjištěny*“. K tomu žalobce především podotýká, že žalovaným užitý pojem „kanalizační drén“ je jím vytvořený, jinak neužívaný termín (nejenže není užít v – pro žalovaného závazných - soudních rozsudcích, ale jedná se o novum i v argumentaci samotného žalovaného). Není zřejmé, zda tím chce říci, že se v drénech odvodňujících přilehlé pozemky a vtékajících do vodní linie pod VKV1 vyskytuje kanalizační voda, nebo se jedná „jen“ o záměrné matení pojmů. Není také pravdivým tvrzení žalovaného z jeho vyjádření, že z provedeného měření nebylo zjištěno, že by ve vodní linii za VKV1 převažovaly povrchové vody – žalovaným samotným zadané měření svědčí o více než ztrojnásobeném množství protékající vody mezi výustí z VKV1 a soutokem s linií VKV2. Sám žalovaný přitom správně uvádí, že vody ze sběrných drénů se vyústěním na povrch stávající vodami povrchovými. Těmi jsou samozřejmě i vody srážkové. Je tedy zřejmé, že povrchové vody nad soutokem vodní linie navazující na VKV1 s vodní linií navazující na VKV2 převažují. Pokud by žalovaný respektoval právně závazný názor zdejšího soudu, musel by připustit, že voda ze sběrných drénů (jež byly samotným žalovaným v napadeném rozhodnutí konstatovány – viz konstatování na str. 9 co do „*vyústění drénů odvodňujících přilehlé pozemky*“) může (spolu s vodami srážkovými) vytvářet vodní tok, pokud se jedná o průtok celoroční. Tuto druhou podmínku existence vodního toku, tedy celoroční průtok, přitom měl zjišťovat samotný žalovaný.

10. Žalobce dále upozornil na zmatečnost vyjádření žalované v důsledku záměny linie navazující na VKV1 za linii navazující na VKV2.
11. Žalobci rovněž není zřejmý zdroj tvrzení žalovaného o tom, že půda v době měření byla již nasycená. Toto tvrzení nemá oporu v provedeném dokazování a jedná se o nepřípustné novum oproti obsahu napadeného rozhodnutí.

V.

Duplika žalovaného

12. V duplice se žalovaný předně vysvětloval důvody, které jej vedly k použití termínu „kanalizační drén“ jakožto zdroje, z něhož vytéká odpadní voda.
13. Dále žalovaný uvedl, že skutečnost, že nebylo zjištěno, že by ve vodní linii za VKV1 převažovaly povrchové vody, není vyvrácena tvrzením žalobce, že bylo naměřeno ztrojnásobené množství vody protékající mezi výustí z VKV1 a soutokem s linií VKV2. Tato námitka žalobce pouze uvádí informaci o množství vody, nikoli o její právní a skutečné povaze. Voda odpadní, vytékající z kanalizačních sběrných drénů, jakož i jiná voda, která vstoupí do kanalizace a stane se tak vodou odpadní, nemůže být kvalifikována jako voda povrchová, respektive jako voda konstituující vodní tok.
14. Žalovaný odmítá výtku, že nezjišťoval druhou podmínku existence vodního toku, tedy celoroční průtok. Jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, nebyla zjištěna existence prameniště (zdroje povrchové vody) umožňující tok této vody trvale či po převažující část roku (str. 9 napadeného rozhodnutí).
15. Je třeba poukázat na skutečnost, že k deklaraci vodního toku je třeba kumulativní splnění více podmínek stanovených v § 43 odst. 1 zákona, tedy 1) existence povrchové vody, 2) tekoucí vlastním spádem v korytě, 3) trvale nebo po převažující část roku. Úkolem správního orgánu v řízení v pochybnostech pak není v rozhodnutí řešit „možnosti“, jak by situace bývala byla posouzena, kdyby byly určité podmínky naplněny, ale závazně deklarovat stav, který je v místě a čase posuzován v návaznosti na zjištěné poměry. Proto žalovaný nepřistupoval k prohlášení, že určitá voda může za určitých podmínek vytvářet vodní tok – to není úkolem správního orgánu. Žalovaný v napadeném rozhodnutí deklaroval stav, který na místě zjistil.
16. Žalovaný odmítá, že by tvrzení o nasycenosti půdy bylo nepřípustným novem, neboť toto tvrzení bylo obsaženo již v napadeném rozhodnutí (str. 9) a tvoří součást argumentace žalovaného ve vztahu k projednávané věci. Naopak je ve vztahu k námitkám žalobce třeba poukázat na skutečnost, že tuto část odůvodnění napadeného rozhodnutí ve své žalobě nijak nezpochybňoval a již o tyto námitky nemůže rozšiřovat obsah žaloby.

VI.

Vyjádření OZNŘ 2

17. OZNŘ č. 2 ve svém vyjádření ze dne 11. 3. 2024 nejprve shrnula své vnímání kontextu nyní projednávané věci. Poté upozornila, že jediným zdrojem vody v soukromém zkolaudovaném melioračním příkopu je odpadní voda z městské nezkolaudované kanalizace ukončené VKV1 na soukromém pozemku Xa a VKV2 ukončené nedaleko zdroje pitné vody na státním pozemku 632/1 vedeném v katastru nemovitostí jako ostatní komunikace. S městskou kanalizační výpustí VKV1 velice úzce souvisí nedaleká městská kanalizační výpustí VKV2, která se nachází v protilehlém svahu a odpadní vody se několik

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

metrů pod výpustí vsakují do půdy rovněž na pozemku OZNŘ 2. Vzhledem ke svažitosti terénu je logické, že odpadní voda se filtruje na pastvinách OZNŘ 2 a ve spodní části příkopu pod VKV1 prosakuje právě do tohoto příkopu. Tímto OZNŘ 2 vysvětluje navýšení průtoku ve spodní části příkopu pod VKV1 a zároveň upozorňuje na nedaleký veřejný zdroj pitné vody, který je ohrožován kanalizační výpustí VKV2.

18. Dále OZNŘ č. 2 zaslala soudu vyjádření ze dne 22. 3. 2024, v němž odkázala na svou předchozí argumentaci a zároveň uvedla další skutečnosti týkající se skutkových dějů souvisejících s projednávanou věcí.

VII.

Posouzení věci soudem

19. V souladu s § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) vycházel soud při přezkoumání napadených rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadená rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobách.
20. Soud o žalobě rozhodoval bez nařízení jednání, neboť s tím účastníci vyslovili souhlas.

VIII.

Rozhodnutí soudu

21. Soud shledal žalobu důvodnou.
22. V nyní projednávané věci se správní soudy (Městský soud v Praze pod sp. zn. 3 A 233/2011 a zdejší soud pod sp. zn. 57 A 106/2017, 57 A 97/2019 a aktuálně 57 A 4/2024) již poctivě musejí zabývat tím, zda vody nacházející se ve vodní linii vedené jako IDVT 10265954, která začíná za výpustí kanalizace označované jako VKV 1, naplňují znaky vodního toku ve smyslu § 43 odst. 1 věty první vodního zákona podle něhož platí, že *„vodní toky jsou povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod uměle vzdutých.“*
23. S ohledem na opakované zrušení předchozích rozhodnutí žalovaného a s tím spojeným nárůstem komplexnosti věci soud ještě předtím, než vyjeví své rozhodovací důvody, pro zachování přehlednosti předestře klíčové části závazného právního názoru kasačního soudu obsažené v rozsudku ze dne 9. února 2023, č. j. 6 As 37/2021–50, který představuje zatím poslední intervenci správní justice do poměrů této věci. Skutečnost, jakým způsobem se s ním žalovaný vypořádal, je totiž zásadní z pohledu zákonnosti aktuálně napadeného rozhodnutí, a to i s ohledem na primární žalobní námitku, v níž žalobce tvrdí, že žalovaný závěry NSS, potažmo zdejšího soudu, nerespektoval.
24. Kasační soud dovedl dva zásadní závěry, jejichž optikou bude zdejší soud nahlížet na otázku zákonnosti napadeného rozhodnutí, konkrétně v bodě 41 shora citovaného rozsudku uvážil, že *„stěžovatel v napadeném rozhodnutí 1 uvedl, že při místním šetření dne 27. 2. 2019 bylo pozorováno, že v průběhu toku dochází v posuzované vodní linii k postupnému mírnému navyšování průtoku, avšak nebylo možné určit zdroj těchto vod. Následně při hodnocení důkazů uzavřel, že při místním šetření nebyl prokázán zdroj vody, který by mohl zapříčinit vznik vodního toku. Tuto úvahu však stěžovatel dále nijak nerozvedl, a není proto zřejmé, z jakého důvodu toto pozorované navýšení průtoku nepovažuje za vodní tok ve smyslu § 43 odst. 1 vodního zákona“*, následně v bodě 44 rozsudku dospěl k závěru, že *„ve vztahu k vodní linii evidované pod IDVT 10265954 takto jednoznačný závěr pouze z výsledků*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

*dosavadních místních šetření učinit nelze, neboť z nich plyne, že voda se nachází v celé délce příkopu. Není-li stěžovatel schopen učinit závěr o existenci či neexistenci jiných zdrojů povrchové vody v příkopu na základě jiných důkazů, je **důvodný požadavek krajského soudu na provedení měření průtoku vody tímto korytem, které je způsobilé odpovědět na otázku, zda se v korytu kromě odpadní vody vytékající z VKV 1 nachází jiný relevantní zdroj vody, který by mohl naplňovat definici vodního toku.** Z protokolů o místním šetření, ani z výsledků monitoringu jakosti vody však jasný závěr neplyne.“ (zvýraznění a podtržení provedeno zdejším soudem)*

25. Tyto požadavky NSS na žalovaného lze podle mínění zdejšího soudu shrnout tak, že případné zvýšení průtoku v korytu vodní linie v obecné rovině je způsobilé představovat závažnou indicii o tom, že se v dané vodní linii vyskytuje další zdroj povrchové vody, jehož náležitosti a charakteristiku je třeba následně třeba hodnotit v tom smyslu, zda je podřaditelné pod definici vodního toku uvedenou shora.
26. Při pohledu do obsahu napadeného rozhodnutí je patrné, že reakce žalovaného na shora vymezené požadavky soudů je obsažena v poslední třetině jeho strany 9.
27. Žalovaný uvedl, že:
28. *„V linii začínající VKV1 byl naměřen průtok za výstří z VKV1 1,1 l/s a před soutokem s linií začínající VKV2 3,4 l/s. V průběhu vodní linie došlo k navýšení průtoku o 2,3 l/s. V průběhu vodní linie nebylo při místních šetřeních zjištěno žádné prameniště, kde by bylo možné prohlásit, že se jedná o začátek vodního toku. Byly naopak zaznamenány vyústění drénů, odvodňujících přilehlé pozemky. Podle § 2 odst. 2 vodního zákona přitom platí, že za podzemní vody se považují též vody protékající podzemními drenážními systémy a vody ve studních. **Voda vytékající z drénů je tedy vodou podzemní a okamžikem vyústění na povrch se z těchto vod stávají vody povrchové.**“* (zvýraznění provedeno zdejším soudem)
29. Potud nemá soud žalovanému co vytknout – v rámci správního řízení došlo k provedení měření průtoku vody, z něhož je patrné trojnásobné zvýšení průtoku vody v průběhu měřeného úseku, žalovaný zároveň dovodil, že se v korytě vyskytuje (krom odpadní vody) i voda povrchová.
30. Žalovaný v navazujícím odstavci dále uvedl, že *„je evidentní, že voda vytékající z VKV 1 je vodou odpadní (počátek „linie“ je tvořen výústním objektem jednotné kanalizace, o čemž není v daném případě sporu ani mezi účastníky řízení). Tato odpadní voda dále teče danou vodní linií, bez ohledu na stavebnětechnický charakter „koryta“. Do této linie jsou dále zaústěny vody z drénů z přilehlých pozemků.“*
31. Podle soudu ani v této části odůvodnění s výjimkou použití uvozovek u pojmu „koryto“, které není nijak blíže vysvětleno, není nic problematického – žalovaný srozumitelně popsal skutkový stav na místě, soud se s tímto popisem plně ztotožňuje.
32. Žalovaný konečně uvážil, že:
33. *„Pokud by se v případě „koryta“ mělo jednat o hlavní odvodňovací zařízení, nebylo by to rozhodné pro stanovení, zda se jedná o vodní tok. Byť ministerstvo připouští možnost, že hlavním odvodňovacím zařízením může téci vodní tok, muselo by se jednat o situaci, kdy vodní tok utéká do liniové stavby vodního díla hlavního odvodňovacího zařízení a zároveň z ní vytéká. Tedy kdy existuje prameniště – zdroj povrchové vody umožňující její tok trvale nebo po převažující část roku, která od prameniště teče korytem vodního toku a v průběhu své linie dočasně protéká vodním dílem. Na projednávanou situaci tato možnost nijak nedopadá.“*

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

Charakteristickým rysem pro vodní tok je jeho vlastní prameniště, spolu s tím, že vodní tok teče vlastním korytem. V případě odvodňovacího systému ve zde řešeném území se jedná o systém odvodňovacích per – podrobného odvodňovacího zařízení a pravděpodobně hlavního odvodňovacího zařízení. Voda z vyústění drenů (podrobného odvodňovacího zařízení) se vlévá přímo do hlavního odvodňovacího zařízení. Nenachází se zde žádné prameniště a ani se vodní tok nevlévá do hlavního odvodňovacího zařízení. Daná linie tedy nemá charakter vodního toku, jde pouze o systém odvodňovacího zařízení a o vody v něm.“ (zvýraznění provedeno zdejším soudem)

34. Na rozdíl od úvodních (v zásadě triviálních) závěrů žalovaného, vůči nimž soud nemá výhrad, u právě citované stěžejní části odůvodnění, je situace naprosto odlišná. Je bohužel třeba konstatovat, že po deseti letech od prvního rozhodnutí soudu jsou výsledkem činnosti žalovaného v této věci úvahy nenaplnující základní požadavky na zákonné odůvodnění správního rozhodnutí ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu a rozhodnutí je tak ve své klíčové pasáži nepřezkoumatelné. Žalovaný do své argumentace „z čista jasna“ bez jakéhokoli odkazu na právní normy, které užil, a z nichž dovozuje své závěry, vnáší instituty jako „hlavní odvodňovací zařízení“ či „podrobné odvodňovací zařízení“, o jejichž aplikaci na skutkový stav v dané věci nebylo doposud vůbec uvažováno.
35. I když rolí soudu v soudním řízení správním není doplňovat chybějící náležitosti napadeného rozhodnutí, a absentující právní rámec, na jehož základě bylo rozhodnuto, bez dalšího vede ke kasaci napadeného rozhodnutí (viz rozsudek VS v Praze ze dne 26. 2. 1993, sp. zn. 6 A 48/92), zdejší soud podle žalovaným užitě terminologie má za to, že žalovaný považuje posuzovanou vodní linii za vodní dílo ve smyslu § 55 a násl. zákona, konkrétně „stavbu k vodohospodářským melioracím, zavlažování a odvodňování pozemků“ podle § 55 odst. 1 písm. e) zákona. Ale ani tato presumpce soudu není při absenci právních úvah žalovaného způsobilá vysvětlit, na základě jakého ustanovení zákona má správní orgán za to, že případná skutečnost, že daná vodní linie vsutku představuje „systém odvodňovacího zařízení“, je jakkoliv relevantní při posouzení, zda povrchové vody v linii tvoří vodní tok či nikoliv. V tomto směru soud opětovně zdůrazňuje, že rozhodná kritéria pro posouzení existence vodního toku jsou uvedena v již citovaném § 43 odst. 1 věta první zákona, přičemž žalovaný neuvádí žádnou právní normu, která by z definice vodního toku vylučovala vody vedené v rámci vodních děl (zde soud toliko doplňuje, že doposud neproběhlo ani důkazní řízení k určení charakteru řešené vodní linie, tj. zda jde o vsutku o vodní dílo či nikoliv, neboť tato otázka se vůbec nejevila jako právně významná). Soud žalovaného naopak upozorňuje, že z obsahu zákona potenciálně vyplývá opak jím dovozovaných závěrů, když například § 55c zákona výslovně operuje s „vodním dílem, jímž se upravuje, mění nebo zřizuje koryto drobného vodního toku“, z čehož je zřejmé, že zákon nevylučuje, aby se vodní tok nacházel i v uměle vybudované stavbě, resp. nevylučuje, že by se ve vodním díle nemohl nacházet i pramen vodního toku, potažmo že by se vodní tok musel krýt s vodním dílem toliko částečně, tj. do něj „vtékat a vytékat“.
36. Z pohledu soudu je v navazujícím řízení zásadní, aby se správní orgán důsledně zabýval otázkou (ne)naplnění jednotlivých znaků definujících vodní tok podle § 43 odst. 1 zákon, což doposud řádně neučinil.
37. Kupříkladu nebylo žalovaným nijak srozumitelně reagováno na více jak trojnásobné zvýšení průtoku od počátku na konec vodní linie, ač zvyšující se množství průtoku bylo kasačním soudem označeno jako jedna ze základních indicií stran relevantního zdroje vody v korytě, který by potenciálně mohl představovat vodní tok. Na tomto místě soud

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

upozorňuje, že pokud snad žalovaný má za to, že zvýšení průtoku v korytě v projednávané věci navzdory výše citovaným závěrům správních soudů relevantní pro deklaraci vodního toku není, musí stran této problematiky v napadeném rozhodnutí předeštit precizní argumentaci opřenou o jasné skutkové podklady – rozhodně nepostačuje tvrzení obsažené v duplice žalovaného o odpadním charakteru vody vytékající z „*kanalizačních sběrných drénů*“. Pokud tímto pojmem žalovaný míní drény nacházející se v trase vodní linie za výpustí VKV 1, pak soud upozorňuje na § 38 zákona, podle něhož „*vody z drenážních systémů odvodňovaných zemědělských pozemků (...) nejsou odpadními vodami podle tohoto zákona.*“ V případě, že žalovaný má na mysli jím užitým souslovím jiný zákonný institut, musí jej srozumitelně popsat a vysvětlit své myšlenkové pochody včetně odkazu na příslušnou právní normu. V tomto směru stojí za pozornost tvrzení OZNŘ 2 obsažená v jejím vyjádření, v nichž OZNŘ 2 prezentuje potenciálně logické vysvětlení navyšujícího se průtoku ve vodní linii, které vysvětluje tím, že zvyšující průtok nezpůsobuje nový zdroj povrchové vody, ale vsakující se odpadní voda vytékající z kanálu VKV 1, která v důsledku tvrzené existence svažujícího se pozemku v okolí vodní linie znovu prosakuje do koryta v jeho spodní části, v němž bylo zaznamenáno měřením zvýšení průtoku. Platí ovšem, že aktuálně pro tuto hypotézu chybí konkrétní skutkové podklady, a zároveň je v rozporu s dosavadními úvahami žalovaného o výskytu vod povrchových v korytě (viz shrnutí odůvodnění shora) – zde je ovšem třeba uznat, že tuto skutečnost momentálně nelze přeceňovat, když žalovaný následně v duplice tento svůj konstrukt do značné míry neguje tvrzením o odpadním charakteru vod vytékajících z drénů. S nedostatečně zjištěným skutkovým stavem přímo souvisí i otázka nezjištěného „*prameniště*“, jímž žalovaný opakovaně argumentuje ve prospěch závěru o neexistenci vodního toku. Soud zdůrazňuje, že takový závěr nemůže obstát. Je třeba si totiž uvědomit, že zvyšující se množství vody v korytě musí mít svůj zcela jasně určitelný zdroj – pokud by se jednalo o povrchovou vodu, jak se aktuálně podává z odůvodnění napadeného rozhodnutí - je na žalovaném, aby jej v rámci zjišťování skutkového stavu dokázal lokalizovat, a případně určit místo, v němž mají povrchové vody takovou intenzitu, aby mohly konstituovat vodní tok. Anebo musí žalovaný vystavět odůvodnění na jiném základě, který například naznačuje OZNŘ 2 či samotný žalovaný ve své duplice, každopádně otázka prokazatelně zvyšujícího se průtoku musí být jasně vysvětlena a důkazně podložena.

38. V napadeném rozhodnutí rovněž zcela absentují úvahy týkající se dalšího zákonného znaku vodního toku, a to sice stálosti průtoku vod vodní linií, když zákon vyžaduje, aby se vody v korytě nacházely „*trvale*“ nebo alespoň „*po převažující část roku*“. Na otázku naplnění tohoto požadavku v zásadě nemůže poskytnout odpověď jedno měření průtoku, které navíc, jak naznačuje sám žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí (viz strana 9 shora ve vztahu k vodě vytékající z výpustě VKV 2), bylo provedeno po období dešťů, což potenciálně může naznačovat, že množství průtoku bylo ovlivněno sezonními vlivy a nutně nemusí mít totožný charakter i ve zbytku roku. I v tomto směru dosavadní výsledky důkazního řízení představují toliko neucelené fragmenty, které musí být řádně doplněny a vyhodnoceny.
39. Na základě výše uvedených důvodů lze proto shrnout, že soud shledal žalobní námitku týkající se nerespektování závazných právních názorů správních soudů jako důvodnou. Nelze než se pozastavit na tím, že výsledkem čtvrtého kola soudního přezkumu je nepřezkoumatelné rozhodnutí opřené o nedostatečně zjištěný skutkový stav, když za této situace lze důvodně předpokládat i další, v pořadí již pátý, soudní spor. Je na žalovaném, aby zákonnému uzavření věci věnoval co možná nejvyšší pozornost, neboť i při pomnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

v právním státě neakceptovatelně dlouhé délky řízení svým dosavadním přístupem navodil žalovaný naprosto nežádoucí stav, v němž se spor stává pro všechny jeho aktéry (včetně soudu) zcela zbytečně komplikovaným a je v něm velmi těžké udržet jasnou a konzistentní argumentační linii.

40. Jako nedůvodnou naopak soud shledal žalobní námitku opírající se o tvrzení, že žalovaný porušil procesní práva žalobce, když ho nepřizval k provádění měření průtoku ve vodní linii. Je třeba si uvědomit, že podstatou tohoto úkonu bylo zjištění a zhodnocení fyzikálního jevu, čímž se odlišuje od ohledání (místního šetření), u něhož je správním orgánem (účastníky) přímo vnímán stav na místě, a možnost osobní účasti na něm je z pohledu zákonnosti klíčová. Pro řádný výsledek procesu zjišťování odborné otázky, k němuž došlo v nyní projednávaném případě, je klíčová erudice subjektu, který jej provádí, stejně jako způsob, jakým k němu přistupuje (otázka řádných vstupů pro měření, správnosti výpočtů apod.). Právě tyto okruhy poznatků mohou být následně v řízení jeho účastníky zpochybňovány a z hlediska spravedlivého procesu je nezbytné, aby jim k tomu byl poskytnut prostor – v nyní projednávané věci byl tento požadavek beze zbytku naplněn, když žalobce měl možnost se seznámit s listinou zachycující výsledky měření a nic mu nebránilo, aby se k jejímu obsahu komplexně vyjádřil. Soud proto k postupu žalovaného v této oblasti nemá žádných výhrad.
41. Pokud se jedná o tvrzené nezákonné nevyužití možnosti správního uvážení prohlásit za vodní tok i těleso nenaplňující všechny jeho zákonné znaky, pak soud opětovně uvádí, že tato otázka je při aktuálním stavu řízení předčasná, neboť je nejprve třeba postavit najisto, jaký je skutkový stav v dané věci, a teprve poté je možné činit právní úvahy stran jeho hodnocení. Soud však pro úplnost dodává, že z jeho pohledu žalovaný případné nevyužití této zákonné možnosti nemusí nijak obsáhle vysvětlovat za situace, v níž by kupříkladu bylo ze skutkových zjištění zjevné, že naplnění zákonných znaků vodního toku nemůže být zjevně řeč – teprve pokud by z důkazního řízení vyvstala určitá atypická situace (viz v bodu 42 předchozího rozsudku zmiňovaný příklad horské bystřiny), musel by se žalovaný této záležitosti věnovat blíže.
42. Vzhledem k tomu, že žaloba byla důvodná, soud napadená rozhodnutí zrušil pro vady řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti (§ 78 odst. 1 s. ř. s.). Soud napadené rozhodnutí zrušil jako celek, ač se sestává ze dvou oddělitelných výroků a žalobní tvrzení směřovala toliko vůči jednomu z nich. Důvodem tohoto atypického postupu soudu byla snaha s ohledem na argumentační provázanost a společný skutkový základ celého případu, a na do jisté míry sníženou přehlednost vývoje věci způsobenou opakovaným rušením správních rozhodnutí, postupovat co možná nejjednodušším způsobem a nakládat s řešenou věcí jako s jedním celkem – tento postup nemění nic na tom, že rozhodovací důvody uvedené v napadeném rozhodnutí stran výroku II. nebudou v navazujícím řízení měněny. Soud má vzhledem ke skutečnostem, které v řízení vyšly najevo, za to, že tímto postupem nemohlo dojít k zásahu do práv a povinností účastníků nebo do veřejného zájmu ve smyslu judikatury NSS (viz např. rozsudek ze dne 20. 8. 2024, č. j. 10 As 117/2023–54). S ohledem na zrušení napadeného rozhodnutí, soud současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

IX.

Náklady řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

43. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a proto mu soud přiznal v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s. právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Náklady řízení spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3.000 Kč a v odměně advokáta za úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), tj. převzetí a příprava zastoupení, dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb ve znění do 31. 12. 2024 (advokátní tarif), tj. podání žaloby a repliky. Podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. advokátního tarifu sazba za jeden úkon právní služby ve věcech žalob projednávaných podle soudního řádu správního činí částku 3.100 Kč. Za tři úkony právní služby tak žalobci přísluší náhrada ve výši 9.300 Kč. Podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu má advokát za jeden úkon právní služby nárok na paušální částku ve výši 300 Kč. Za tři úkony právní služby tak soud žalobci přiznal náhradu ve výši 900 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupce žalobce je advokátem, který je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku odpovídající této dani. Částka daně z přidané hodnoty činí 2.142 Kč, náklady řízení tedy včetně daně z přidané hodnoty činí částku ve výši 15.342 Kč. Lhůtu k plnění určil soud podle § 160 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. ve spojení s § 64 s. ř. s. Místo plnění určil soud v souladu s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. ve spojení s § 64 s. ř. s.
44. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť jim nevznikly žádné náklady v souvislosti s povinností uloženou soudem.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň dne 3. ledna 2025

Mgr. Lukáš Pišvejc v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.